

ՅԱՆՎԱՆԻ ԴԻՄԻՏՐՈՅ 2023 ՏԱՐԻՈՅ**ԱՐԻՏԻԱԳԻՏԱԿԱՆ**

ANNA ALEKSANYAN

The Armenian materials in the Guerguerian archive

23

ԱՐՈՒԵՍ**ՎՈՎԱ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ***Շուշիի հայկական թատրոնի անցեալն ու ներկան*

16

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ**ՆԵՐՍԵՏ ԱՔԵՂԱՅ ԱԼՈՅԵԱՆ***- Մերենցի պատմավէպերի լեզուաոճական առանձնայատկութիւնները*

34

*- «Թորոս Լեւոնի» վէպի ստեղծագործական պատմութիւնը**եւ արձագանգները*

129

- Մերենցի պատմավէպերի աղբիւրագիտական քննութիւն

291

ԷՄՄԱ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ*Սուրբգրային յղումները Համաստեղի «Աղօթարան»-ում*

136

ԱՆԱՀԻՏ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ*Մովսէս Խորենացու «Հայոց պատմութեան» պատմական հիմքը**եւ նրա վերաբերմունքը Արշակունիների նկատմամբ*

143

ՎՈՎԱ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ*Լուսինեան գեղագիտութիւնը Սոս Սարգսեանի գրական երկերում*

153

ՆՈՒՆԷ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ*Ապրած եւ չապրած տարիների գաղափարական ընկալումը**Վարդգէս Պետրոսեանի նոյնանուն վիպակում*

303

ՌՈԶԱ ՄԵԼՔՈՒՄԵԱՆ*Վահան Թոթովենցի «Յովնաթան Որդի Երեմիայի» վիպակի**որոշ խորհրդանշանների մեկնութիւնը*

310

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ**ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ***Կաղանդ*

46

ԿԻԼԻԿԵՅԻ*Կաղընտէս*

47

ԳՐ. Հ. Գ.*- «Քրիստոս ծբաւ»*

48

- Մաղթանք

48

- Հայ տղուն կաղանդչէքը

48

ՍԱՄՈՒԷԼ Ծ. ՎՐԴ.*- Մօրս աղօթքը*

49

- Երանի ձեզ

51

- Ինչո՞ւ փնտռեմ

289

- 79 տարիքիս սեմին

290

ՏԻԳՐԱՆ ԼԵԻՈՆԵԱՆ

- Կէս գիշեր է 286

- Աշուն 287

ՄԿՐՏԻՉ ԹՕՓԱԼԵԱՆ

Կարօտ 288

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ**ՆԱՆԱՐ ՍԻՄՈՆԵԱՆ**

Լոյսի եւ ստուերի յաւերժական շրջապտոյտում 52

ԺԻՐԱՅՐ ԼԻՊԱՐԻՏԵԱՆ

Համահաւաք ատենագրութիւններ Թուրքիոյ Հայոց Ազգային
Երեսփոխանական ժողովի, Համագումար Ազգային ժողովի եւ
Համազգային խորհուրդի (1919-1922): Գիրք Ա. Ատենագրութիւններ
822 էջ, Գիրք Բ. Յաւելուած եւ ցանկեր, 550 էջ: Խմբագրեց եւ ծանօթագրեց
Վաչէ Ղազարեան, Երուսաղէմ, 2021 161

ԴՈԿՏ. ՓՐՈՖ. ԱՆԺԷԼ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

Եկեղեցական բառարան 315

ԵԿԵՂԵՑԱԳԻՏԱԿԱՆ**ՆԵՐՍԷՍ ԱԻ. ՔՏՆՅ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ**

Երկխօսութեան դերը եկեղեցիների միջեւ
համերաշխ բարեկամութիւն ստեղծելու ճանապարհին 164

ԹԱՐԳՄԱՆԱԿԱՆ**ՎԱԼՏԵՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ**

Թարգմանական ծրագրերը հայկական պետութեան
առաջընթացի գրաւական 317

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ**ՎԱԼՏԵՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ**

Արտայայտչական համակարգի պատմութիւնից 320

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ**Ն.Ա.Մ.**

- Նոր տարի - Ամանոր 5

- Ամենապատիւ Պատրիարք Ս. Հօր Ծննդեան պատգամը Բեթղէհէմի Սուրբ Այրէն 7

- Եւ մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն... 121

ՆԵՐՍԵՏ ԱՔԵՂԱՅ ԱԼՈՅԵԱՆ

Եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն եւ օծում 281

Յօդուածագիրներու ուշադրութեան 120, 280, 447

Յանկ նիւթոց 2023 տարւոյ 448

Մեծերը Աստուծոյ եւ Աստուածաշունչի մասին 400, 414

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ**ՎԱՐԴԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ**

Շահան Պէրպէրեան՝ իմաստասէր ուսուցիչը 174

ԿՐՕՆԱԿԱՆ**NAVASART MARDOYAN***The historical and theological aspects of the flood (Part 1)*

326

REVD. DR. NERSESS NERSESSIAN*The juridicization of doctrine at the expense of theological scholarship. The case of Mikayel Chamchian's "Sheild of faith" (part 1)*

345

ԿՈՆԴԱԿ*Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կոնդակը Ս. Ներսէս Շնորհալիի վախճանման 850-ամեակին առթիւ*

10

ՁԵՌԱԳՐԱԿԱՆ**EMMA CHOOKASZIAN***Two unpublished 11th century evangelist portraits from a private collection*

179

ԳԱՌՆԻԿ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ*«Կտակ շարչարանաց»-ի ժանրի ձեռագրական եւ բնագրային հիմնական առանձնաչափությունները*

359

ԱՐՍԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ*Ստեփանոս Օրբելեանի «Պատմություն» յաւելումն իբրեւ Տաթևի վանքի քօթուկ*

368

ՀԱՅԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ*Վարդան Արեւելցու «Վասն կռապաշտութեան եւ կախարդութեան» քարոզը, հեթանոսութեան եւ կախարդութեան նոյնականացման միջնադարեան դրսեւորումներից*

394

ՄԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ**ՆԵՐՍԵՏ ԱՔԵՂԱՅ ԱԼՈՅԵԱՆ***- Ընդհանուր բովանդակություն «Սիրոն»-ի (2015-2019), (Շար. 9)*

57

- Ընդհանուր բովանդակություն «Սիրոն»-ի (2020-2022), (Շար. 10, Վերջ)

187

ՅՈՐԵԼԵԱՆ**ՀԱՅԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ***Գիտություն խոշոր կազմակերպիչը (Պրոֆեսոր Գառնիկ Ասատրեանի 70-ամեակի առթիւ)*

196

ՎԱԼՏԵՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ*Հայկական ամսագիր «Պառլամենտ»ը (Ծննդեան 13-ամեակի առթիւ)*

399

ՊԱՏՄԱԿԱՆ**ՆԱԻԱՍԱՐԴ ՄԱՐՏՈՅԵԱՆ***Աջապահեան ընթանիքին ծագումն ու պատմությունը*

198

ՍՈՒՐԲ ԳՐԱԿԱՆ**ՏՕՔԹ. Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ***- Տելիչեան խնդիրը, Ս. Գիրք եւ Բաբելոն, (Մաս ԺԳ.-ԺԴ.), (Շար. 9)*

71

- Տելիշեան խնդիրը, Ս. Գիրք եւ Բաբելոն, (Մաս ԺԵ.), (Շար. 10, Վերջ) 210

ՎԻՄԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Վիմագրագիտական ակնարկներ հորանաշատի վանքից 76

ՍԱԹԵՆԻԿ ԽՈՒՐՇՈՒԴԵԱՆ

Խնածախի պատմամշակութային ժառանգությունը 214

ՌՈՒԲԷՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Գոշավանքի Ս. Աստուածածին եկեղեցու :2Թ: (1260) թ.
արձանագրությունը եւ արձանագրությունը 401

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ

ՍՏԵՕՊԱ ՊԵՏՈՅԵԱՆ

Ոսկանեան Աստուածաշնչի մագաղաթեայ մի բացառիկ տպագրություն 229

ՈՒՂԵԳՐԱԿԱՆ

ՍԵԻԱՆ ՏԷՅԻՐՄԵՆՃԵԱՆ

Նախնեաց հետքերով, ներկայի շունչով 80

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍՐԿ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Բոլորի քաղաքը 251

ՔԱՐՈԶԻՍԱԿԱՆ

Ամենապատիւ Պատրիարք Ս. Հօր քարոզը՝ խօսուած Ս. Յակոբեանց
Մայր տաճարին մէջ, Մեծ Պահոց առաջին Հսկումին (2 Մարտ, 2023) 13

Տ. Գէորգ Աբեղայ Հայրապետեանի քարոզը՝ խօսուած Ս. Յակոբեանց
Մայր տաճարին մէջ մատուցուած Ս. Պատարագին (24 Ապրիլ, 2023) 124

ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԴԻԻԱՆ ՍՈՒՐԲ ԱԹՈՌՈՒՅ

- Հաղորդագրություն Միաբանական ընդհանուր ժողովի 91

- Հաղորդագրություն. Յարձակում Գեթսեմանիի Ս. Աստուածածնայ տաճարին վրայ 93

- Հաղորդագրություն. Կարգալոյժ հռչակուած է Տ. Պարետ Մ. Վրդ. Երէցեան 255

- Հաղորդագրություն Տնօրէն ժողովի, Ս. Աթոռ, Երուսաղէմ, 12 Մայիս, 2023 255

- Հաղորդագրություն Միաբանական ընդհանուր ժողովի,
Ս. Աթոռ, Երուսաղէմ, 13 Մայիս, 2023 256

- Հաղորդագրություն Միաբանական ընդհանուր ժողովի,
Ս. Աթոռ, Երուսաղէմ, 6 Յուլիս, 2023 256

- Նոր նշանակումներ 106, 257, 419

- Քրիստոնէական կարեւոր արարողություններէն միոյն՝ Լոյսի
տօնակատարութեան, Իսրայէլի ոստիկանութեան կողմէ անտրամաբանական
սահմանափակումներու վերաբերեալ հոգեւոր պետերու յայտարարությունը 258

- Հաղորդագրություն. «Կովերու պարտէզ» կալուածի
համաձայնագիրը չեղարկելու մասին 415

- Հաղորդագրություն. Սադրաքներ «Կովերու պարտեզ» կալուածին խնդրով 415
- Communiqué. False statement was attributed to
His Eminence Bishop Koryoun Baghdasaryan 416
- Հաղորդագրություն. Դարձեալ սադրանքներ
«Կովերու պարտեզ» կալուածին խնդրով 416
- Հաղորդագրություն. Սեռական ոտնձգութեան մեղադրանքով
բացուած դատը վերջացաւ ի նպաստ վանքի 417
- Communiqué. A massive and coordinated phisical attack was launched
on bishops, priests, deacons, seminarians, and other Armenian
community members in Jerusalem 418
- Communiqué. Second false statement was attributed to
His Eminence Bishop Koryoun Baghdasaryan 419
- Երուսաղէմի Պատրիարքները եւ Հոգեւոր պետերը յաջակցութիւն
Հայոց Պատրիարքարանի հանդէս եկած են հաղորդագրութեամբ 420
- Հաղորդագրություն. Սուրբ Յարութեան տաճարի հնագիտական
պեղումներու եւ յատակի նորոգութեան աշխատանքներու վերաբերեալ 421

ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

ՆԵՐՍԵՑ ԱՔԵՂԱՅ ԱԼՈՅԵԱՆ

- Ծայրագոյն վարդապետութեան տասը աստիճաններու տուչութիւն 94
- Վարդապետական գաւազանի մասնաւոր իշխանութեան
չորս աստիճաններու տուչութիւն 259, 423
- Կենսագրութիւն Տ. Գուսան Ծ. վարդապետ Ալճանեանի 95
- Կենսագրութիւն Տ. Ղեւոնդ Ծ. վարդապետ Յովհաննիսեանի 96
- Կենսագրութիւն Տ. Խաղ Ծ. վարդապետ Ճոնտուրեանի 98
- Կենսագրութիւն Տ. Կորիւն Ծ. վարդապետ Բաղդասարեանի 99
- Կենսագրութիւն Տ. Վազգէն վարդապետ Ալէքեանի 260
- Կենսագրութիւն Տ. Տիրան վարդապետ Յակոբեանի 261
- Կենսագրութիւն Տ. Գէորգ վարդապետ Հայրապետեանի 424
- Կենսագրութիւն Տ. Ներսէհ վարդապետ Ալոյեանի 426
- Կենսագրութիւն Տ. Աղան վարդապետ Գոգչեանի 428
- Հոգեւոր պետերու հերթական այցը Ս. Յարութեան տաճարի
յատակի եւ հիմերու նորոգութեան եւ ամրացման վայր 101
- Ժառանգաւորաց վարժարանի եւ Ընծայարանի Ամանորեայ հանդէս 101
- Կաղանդ, Տարեմուտ 2023 թուականի 102
- Կ. Պոլսոյ Հայ Պատրիարք Ն.Ա.Տ. Սահակ Արք. Մաշալեանի
անդրանիկ այցը Սուրբ Երկիր 102
- Հայոց Սուրբ Ծնունդը Բեթղեհէմի մէջ 103
- Տարեկան ուխտագնացութիւն դէպի Յորդանան գետ 105

- Տօն Անուանակոչութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Ուրարի տուչութիւն	106
- Յարձակում Սաղիմահայերու եւ Հայոց Պատրիարքարանի վրայ	107
- Սուրբ Ծննդեան մանրանկարներու եւ կրկնակազմերու առժամեայ ցուցահանդէս Հելէն եւ էտուարտ Մարտիկեան թանգարանէն ներս	108
- Երուսաղէմի Ասորոց նոր Եպիսկոպոսի առաջին պաշտօնական այցը Ս. Յարութեան տաճար	108
- Ղպտիներու Ս. Մարտիրոսաց եկեղեցւոյ բացում Բեթղէհէմի մէջ	109
- «Հայոց ցեղասպանութեան յուշատեղիի» բացում Հայֆայի մէջ	109
- Իսրայէլի Փեթախ Թիքուա քաղաքին մէջ բացուեցաւ Շառլ Ազնաւուրի անունով պարտէզ	262
- Աւագ Շաբթուան խորհուրդը, առժամեայ ցուցահանդէս Հելէն եւ էտուարտ Մարտիկեան թանգարանին մէջ	262
- Հիշատակ նահատակաց մերոց, որք կատարեցան յընթացս Հայոց ցեղասպանութեան վասն հաւատոյ եւ հայրենեաց (108-րդ տարելից)	263
- Արցախեան 44-օրեայ պատերազմի ընթացքին վիրաւորուած հերոս զինուորներու շորրորդ եւ հինգերորդ խումբերու այցը Պատրիարքարան	263, 431
- Զատիկական տօներու առիթով Երուսաղէմի Քաղաքապետին այցը Հայոց Պատրիարքարան	264
- Անտիոքի եւ ամբողջ Արեւելքի Պատրիարքի առաջին պաշտօնական մուտքը Ս. Յարութեան տաճար	265
- Անտիոքի եւ ամբողջ Արեւելքի Պատրիարքի առաջին պաշտօնական մուտքը Բեթղէհէմի Ս. Ծննդեան տաճար	265
- Անտիոքի եւ ամբողջ Արեւելքի Պատրիարքի առաջին պաշտօնական այցը Հայոց Պատրիարքարան	266
- Վերածում Սուրբ Հրեշտակապետացի՝ Սուրբ Հռիփսիմէի մատրան վերանորոգուած խորանին եւ պատկերին	267
- Ժառանգաւորաց վարժարանի եւ Ընծայարանի շրջանաւարտից հանդէս	267
- Սրբոց Թարգմանչաց վարժարանի շրջանաւարտից հանդէս	268
- Կիսասարակաւագական ձեռնադրութիւն	269
- Սարկաւագական ձեռնադրութիւն	269
- Ուրարի տուչութիւն	270
- Վերամուտ Սրբոց Թարգմանչաց վարժարանի 2023-2024 ուս. տարւոյ	430
- Վերամուտ Ժառանգաւորաց վարժարանի եւ Ընծայարանի 2023-2024 ուս. տարւոյ	431
- Սուրբ Պատարագ եւ Հոգեհանգիստ Սեպտեմբեր 19-20 Արցախի մէջ զոհուած զինուորներու եւ խաղաղ բնակիչներու հոգիներու հանգստութեան համար	431
- Վարագայ Սուրբ Խաչի տօնը յետաձգուած, Ռամլէի Սուրբ Գէորգայ վանք կատարուելիք ուխտագնացութիւնը չեղարկուած	432
- «Հրաշափառ» ի պատիւ Սուրբ Աթոռոյս նորած եպիսկոպոսներու	432

- Սուրբ Երկրի Պատրիարքները եւ Հոգեւոր պետերը ինչպէս նաեւ
Սուրբ Երկրի դիւանագէտները համախմբուած են յանուն խաղաղութեան 434
- Տեղեկատուութիւն Ս. Յարութեան տաճարի հնագիտական
պեղումներու եւ յատակի նորոգութեան մասին 436
- Պաշտօնականք 116, 279, 445

ԱՆՆԱ ԿԷՃԷՔՈՒՇԵԱՆ

- Ս. Աթոռոյս Կիւլպէնկեան Մատենադարանը շնորհակալութեամբ
ստացած է հետեւեալ գիրքերը 271, 437

ՍԵՒԱՆ ԱՐՔ. ՂԱՐԻՊԵԱՆ

- Բարեպաշտական նուէրներ 439

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍՐԿ. ԽՈՒՏԱՎԵՐՏԵԱՆ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՍՐԿ. ԹԱՔՈՒՇԵԱՆ

- Եկեղեցականք - Բեմականք 111, 273, 440

ՏԻՐՈՒՆԻ

ՆԵՐՍԵՏ ԱՔԵՂԱՅ ԱԼՈՅԵԱՆ

- Հանգիստ Տ. Վահան Արքեպիսկոպոս Թօփալեանի (1940-2023) 118